

## SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN POSTA SANATI (MAIL ART) İLE YAYGINLAŞTIRILMASI

Expanding Intangible Cultural Heritage Through Mail Art



ANTALYA  
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Sevcan GÜL<sup>1\*</sup>

Ayşen AY IŞIK<sup>2</sup>

Ecrin Beyza KAYMAK<sup>3</sup>

<sup>1,2,3</sup>Uşak Turhan Akçay Bilim ve Sanat Merkezi, Uşak, Türkiye

<sup>1,2,3</sup>Uşak Turhan Akçay Science and Art Center, Uşak, Türkiye

sevcan\_art11@hotmail.com  
ORCID: 0000-0002-2909-4325

aysennay@gmail.com  
ORCID: 0000-0001-5989-8159

kaymakecrinb@gmail.com  
ORCID: 0000-0002-4984-1404

### MAKALE BİLGİSİ / ARTICLE INFORMATION

**Geliş Tarihi / Date Received**

03.10.2022

**Kabul Tarihi / Date Accepted**

28.12.2023

**Yayın Tarihi / Date Published**

Aralık / December 2023

**Yayın Sezonu / Pub Date Season**

Aralık - Temmuz / December - July

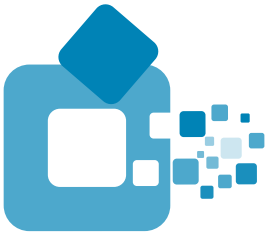
### ATIF / CITE as

Gül, S., Ay Işık, A., Kaymak, E.B. (2023). "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Posta Sanatı (Mail Art) ile Yaygınlaştırılması Öz-Yeterlik" / "Expanding Intangible Cultural Heritage Through Mail Art". Bilar: Bilim Armonisi Dergisi, 6 (2): 4-19. doi: 10.37215/bilar.1183716

<https://dergipark.org.tr/tr/pub/bilar>

Copyright © Published by Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Since 2018, Antalya, 07100 Turkey. All rights reserved.





## SOMUT OLMAYAN KÜLTÜREL MİRASIN POSTA SANATI (MAIL ART) İLE YAYGINLAŞTIRILMASI

Expanding Intangible Cultural Heritage Through Mail Art



ANTALYA  
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

### ÖZET

Somut olmayan kültürel miras öğelerinin yaşatılarak gelecek nesillere aktarılması bir milletin tarihi için önem taşımaktadır. Çalışmanın amacı Uşak iline ait sözlü halk anlatımlarının, oyunların, inanışların, adetlerin, gelenek göreneklerin derlenerek; yaşatılması, geliştirilmesi, yeni nesillere aktarılması ve posta sanatı (mail art) ile yaygınlaştırılmasıdır. Bu amaç doğrultusunda, çalışmada nitel araştırma tekniklerinden kültür analizi deseni tercih edilmiştir. Veriler yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanmış, elde edilen bulgular ile betimsel analiz yapılmıştır. Posta Sanatı (Mail art): Posta servisi aracılığıyla küçük ölçekli çalışmalar göndermeye odaklanan popülist bir sanatsal harekettir. Çalışma grubu amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Grubun Uşak iline ait somut olmayan kültürel miras öğeleri algılarını ölçmek için ön test uygulanmıştır. Çalışma grubunun, sözlü halk anlatımları ve halk biliminden edindiği bulguları kullanarak posta sanatı ile mektup zarfları tasarlaması planlanmıştır. Çalışma kapsamında Bayburt, Diyarbakır, Kırklareli, Düzce, Ankara, Kırıkkale, Iğdır, Kırıkkale, Şanlıurfa olmak üzere 9 ilden, 9 okuldaki birer öğretmenle iletişime geçilmiştir. Uşak Bilim ve Sanat Merkezinden 29 ortaokul öğrencisi ile çalışma kapsamındaki diğer illerden 29 ortaokul öğrencisi arasında mektup arkadaşlığı başlatılmıştır. Öğrenciler, isim ve soy isimlerini paylaşmadan kendi belirledikleri rumuzlarıyla mektuplaşmışlardır. Her mektuplaşmada gönüllü öğrenci, Uşak ilinden derlenen somut olmayan kültürel miras öğelerinden bir örnekle zarfını tasarlayarak karşı ildeki arkadaşlarına göndermiştir. Çalışma sonunda elde edilen bulgular ile ulaşılan tespitler sonuç bölümünde tartışılmıştır. Yapılan son test ile somut olmayan kültürel miras öğelerinin, mektup kültürünün tekrardan hatırlatarak yaşatılması yoluyla ülkemizin farklı bölgeleri arasında kültürel bağ kurulduğu ve yerel kültürlerin karşılıklı tanıtıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

**Anahtar kelimeler:** Mail art, filateli, gelenek, kültürel miras, posta, efsane

### ABSTRACT

Keeping the intangible cultural heritage item alive and transferring them to future generations is important for the history of a nation. The aim of the study is to compile the oral folk narratives, plays, beliefs, customs, tradition and customs of the province of Uşak; keeping it alive, developing it, transferring it to new generations and spreading it with mail art (mail art). The data were collected with a semi-structured interview form, and descriptive analysis was made with the findings. Mailart: A populist artistic movement that focuses on sending small-scale work through the postal service. The study group was selected by purposive sampling method. A pre-test was applied to measure the group's perceptions of intangible cultural heritage items belonging to the province of Uşak. The study group was planned to design letter envelopes with the art of postal, using the findings obtained from oral folk narration and folklore. Within the scope of the study, one teacher in 9 schools from 9 cities, namely Bayburt, Diyarbakır, Kırklareli, Düzce, Ankara, Kırıkkale, Iğdır, Kırıkkale, Şanlıurfa, was contacted. . Penpals were initiated between 29 secondary school students from the Uşak Science and Art Center and 29 secondary school students from other provinces. The students corresponded with the pseudonyms they determined without sharing their names and surnames. In each correspondence, the volunteer student designed the envelope with a sample of the intangible cultural heritage items collected from the province of Uşak and sent it to his friends in the opposite province. The findings obtained at the end of the study and the findings are discussed in the conclusion section. With the final test, it has been concluded that cultural bond were established between different regions of our country and local cultures are introduced mutually by reminding them of intangible cultural heritage items and letter culture.

**Keywords:** Mail art, philately, tradition, cultural heritage, mail, legend

## 1. GİRİŞ

Toplumların var olmaları ve varoluşlarını sürdürebilmeleri, sahip olduğu kültürel değerlerin zenginliği ile yakından ilgilidir. Kültür bir topluma veya halk topluluğuna özgü düşünce ve sanat eserlerinin bütünüdür. Kültürün açık bir göstergesi olan kültürel miras ise bir toplumun yaşayış biçimini, inançlarını yansıtan maddi ve manevi değerleri temsil eder (Avcı ve Memişoğlu 2016). Kültürel miras; geçmişten günümüze insanların yaşam sürecinde ürettiği, geliştirdiği, biriktirdiği, yaşadığı, gelecek nesillere aktardığı değerler ile kişilerin var olma nedenlerinin kanıtı olan her şeydir (Pehlivan 2015, 102). Hızla gelişen ve küreselleşen dünyamızda iletişim araçlarının da gelişmesiyle toplumumuza ait kültürel miraslarımızın parçası olan sözlü halk anlatımları ve halk bilimi gittikçe kaybolmaktadır. Özellikle genç nesillerde bu değerlerin zamanla yok olmaya yüz tuttuğu, hatta unutulduğu görülmektedir.

Kısa adı UNESCO olan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu'nun Paris'te 29 Eylül-17 Ekim 2003 tarihleri arasında toplanan 32. Genel Konferansı, 17 Ekim 2003 tarihinde "Somut Olmayan Kültürel Mirasın Korunması Sözleşmesi"ni kabul etmiştir. Aralık 2020 itibariyle Türkiye'nin Somut Olmayan Kültürel Miras Listelerine kayıtlı 21 adet unsuru bulunmaktadır. Halk bilimi veya folklorik ise bir ülkede veya bölgede yaşayan halkın kültür ürünlerini, sözlü edebiyatını, geleneklerini, törelerini, inançlarını, mutfağını, müziğini, oyunlarını, halk hekimliğini inceleyerek bunların birbirleriyle ilişkilerini belirten; kaynak, evrim, yayılım, değişim, etkileşim vb. sorunlarını çözmeye, sonuç, kural, kuram ve yasaları bulmaya çalışan bilim dalıdır. (sozluk.gov.tr) Halk edebiyatı ürünleri sözlü ortam ürünleridir. Sözlü kültür ortamında ortaya çıkmakta ve kuşaktan kuşağa sözlü iletişim vasıtasıyla aktarılmaktadır. Yazılı kültürün egemen olmaya başlamasıyla birlikte, hem özgün bir şekilde yazıya geçirilmeye hem de parçalar ya da bölümler halinde çeşitli yazılı eserlere girmeye başlamıştır. Araştırmacılar, bugün bilinen herhangi bir atasözünün bundan önceki yıllardaki söyleniş şekillerini bu yazılı kaynaklar vasıtasıyla takip edebilme imkânı bulabilmişlerdir (Oğuz 2006,1). Halk edebiyatı araştırmacılarının geleneği devam ettirebilmek için saha araştırmaları yaparak, sözlü kültürün yaratıcılarına ve aktarıcılara ulaşarak halk edebiyatı metinlerini derlemektedirler. Sözlü kültür ortamında oluşan halk edebiyatı ürünlerinin en temel kaynağı, sözlü kaynaklardır. Halk edebiyatı araştırmacıları, üzerinde sözlü kültür ürünlerini yaratan ve sözlü kültür ortamının temsilcileri olan sanatkarlar ile vaktiyle usta sanatçılar tarafından ortaya konulup da çoğu anonimleşen bu tür metinleri sözlü olarak aktaran anlatıcılardan derleyip yazıya geçirmek

ve bunlar üzerinde çeşitli yöntem ve metotlara başvurarak incelemeler yapmak durumundadırlar (Oğuz 2006, 3). Bu yolla sözlü öğelerinin aktarımı sağlanmaktadır.

Sözlü halk anlatımlarından olan mani, ninni, türkü, ağıt, bilmece, beddua, efsane vs. çok eski zamanlardan günümüze gelmiş, milli kültürümüzün taşıyıcısı olan en büyük değerler arasındadır. Türk halk edebiyatının bu türleri, sosyal yaşamın da önemli unsurlarıdır. Toplumumuzda bazen mutluluğun, bazen de üzüntünün ifade ediliş biçimidir. Aynı zamanda da halk arasında ortak bir iletişim dilidir. Bu unsurlara örnek olan bilmece; eşya, insan, hayvan, bitki, doğa ve inanışla ilgili bilgilerin üstü kapalı olarak anlatılması ve onun ne olduğunun düşünülerek bulunmasını hedefleyen çoğu kalıplaşmış sözlerdir. Bilmece Anadolu'da "asal, elçim, masal, mat, metal, tapmaca, bulmaca, hikâye, söz, bilmeli, metal, tanımaca, dele, gazelleme" gibi adlarla da anılmaktadır. Efsaneler: Eski çağlardan beri söylenegelen, olağanüstü varlıkları, olayları konu edinen hayalî hikâye, söylencelerdir (TDK). Efsanenin başlıca özelliği bir inanışa konu olmasıdır. Efsanelerin anlattığı şeyler doğru ve gerçekten olmuş diye kabul edilir. Bu özelliği ile efsane masaldan ayrılır, hikâye ve destana yaklaşıp. Başka bir niteliği de düz konuşma diliyle ve her türlü üslup kaygısından yoksun, hazır kalıplara yer vermeyen kısa bir anlatı oluşudur. Ağıt: Ölen bir kimsenin gençliğini, güzelliğini, iyiliklerini, değerlerini, arkada bıraktıklarının acılarını, büyük felaketlerin acılı etkilerini dile getiren söz, okunan ezgi, ya da yazılan yazıdır. Çeşitli sebeplerden dolayı sevdiklerinden ayrılan kişilerin üzüntülerinin ifade ediliş şeklidir. Mani: Halk edebiyatının önemli bir çeşidi olan mani geleneği Türk kültür tarihinin en eski ve yaygın ürünlerden birisi olarak devam etmektedir. Yerel gelenek ve göreneklerin yansımaları manilerde de karşımıza çıkmaktadır. Maniler, şenlikler, asker uğurlamaları, kız isteme, gelin alma, Hıdrellez kutlamaları ve köy sihirlilik oyunları gibi ortamlarda söylenir. Tekerleme: Anonim halk edebiyatı türlerindedir. Masallara, geleneksel Türk tiyatrosu türlerinden gölge oyunu, orta oyunu, meddah gibi türlere; oyun türlerinden çocuk sokak oyunlarına ve özel yarışmalara, bunların dışında da ayin ve törenlere bağlı olarak yaratılmış ve aktarılmıştır (Şentürk 2008). Tekerlemenin niteliği herhangi bir ana konudan yoksun oluşudur. Tekerleme baş uyaklar ve uyaklarla elde edilen ses oyunları ile çağrışımlarla birbirine bağlanmış, belirli bir şiir düzenine uydurulmuş, birbirini tutmaz birtakım hayallerle düşüncelerin sıralanmasından meydana gelmiştir. Tekerleme daha çok çocuk geleneklerinde yeri olan bir türdür. Tekerlemelerin konularındaki ve yapılarındaki çocuksu eda bu olgunun bir görüntüsüdür. Tekerlemeler; masal tekerlemeleri, oyun tekerlemeleri, tören tekerlemeleri, bağımsız

söz cambazlığı olarak çeşitlenir (Boratav 2013,155). Türküler düzenleyicisi bulunmayan, halkın sözlü geleneğinde oluşup gelişen, çağdan çağa ve yerden yere içeriğinde olsun, biçiminde olsun değişikliklere (zenginleşmelere, bozulmalara, kırılmalara) uğrayabilen ve her zaman bir ezgiye koşulmuş olarak söylenen şiir diye tanımlanır. Ninni; Annelerin çocuklarını sakinleştirmek, eğlendirmek, eğitmek, iletişim kurmak ve uyutmak amacıyla söyledikleri ezgili manzumelerdir. Ezgiler sakinleştirici, gevşetici ve uyku getirici bir ezgidir (Bolat 2022, 289; Oğuz 2006, 274).

Uşak halkı da bir araya gelinen ortamlarda manilerle ortamı neşelendirmiş, acılarını ağıtlara dökmüş, bebeğini ninnilerle büyütmiş, sevinç ve acılarını türkülere yakmış, isteklerini derleme adıyla manilerle istemiştir. Aynı zamanda oyunlarını tekerlemelerle şenlendirmiş, bir araya gelinen ortamlarda eğlenceli oyunlar oynamış, bilmecelemlerle düşünmüş, dileklerini efsanelere dökmüştür. Ayrıca adet, gelenek ve göreneklerini yaşatmıştır. Milli kimliğimizin oluşmasında bel kemiği denilebilecek sözlü halk anlatımları dinamik bir yapıdadır. Küreselleşme nedeniyle halk kültürü bilimlere değişmeye, zaman içerisinde yok olmaya yatkındır. Küreselleşen dünyada ayakta kalmanın en önemli yönteminin uygarlığa uyulması olduğu gerçeği ile birlikte, bunu yaparken ülkemizin tarihi ve kültürel miraslarına sahip çıkmak kıymetlidir. Halk bilimi mirası olan ürünlerin yeni kuşaklara aktarılması, mecburidir. Kültürünü korumayan ve gençlere aktarmayan milletler yabancı kültürlerin etkisiyle yok olabilirler. Gençlere milli kültürün tarihi ve kültürel bir miras olduğu, milli kültür donanımına sahip olmadan evrensel kültürde yer alınamayacağı bilinci verilmelidir.

İletişim toplumsal yaşamın bir gereğidir. Önceleri sözlü yapılan iletişim, daha sonra yazılı devam etmiş günümüzde ise medya araçlarıyla daha da gelişerek görsel hale gelmiştir. İletişim araçlarının çeşitlenmesi dünyayı küçültmüş, bilgiye erişimi kolaylaştırmıştır. Teknolojinin medya yapıları içinde kullanılması ile birlikte ise medya tüm koşullarda iletişim kurmayı sağlama fonksiyonuna erişmiştir (Soydan 2012, 57). Genel anlamda medyayı kitle iletişim araçları (gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet) olarak tanımlamak mümkündür. Fakat medya kavramı kitle iletişim araçları kavramının yerini almış ve çok kullanılır duruma gelmiştir. Medyanın bilgiyi hızlı ve kolayca kitlelere ulaştırması gücünden kültürel mirasımızın tanıtılması, yaygınlaştırılması ve hafızalardan silinmemesi konusunda da faydalanılmalıdır.

Posta sanatı (mail art) hem yazılı hem de görsel iletişim aracıdır. Soyut ve sözel düşüncelerin imge ve sembollerle somutlaşarak yazı ve görseller ile ifade edilmesi, düşüncelerin tasfiyesine neden

olmakta ve sadece düşünceleri değil her alanda bulunan çok özel fikirleri ve inançları da karşdakine aktarmaktadır (Batu 2021, 727). Posta sanatını sadece bir sanat hareketi değil aynı zamanda bir iletişim aracıdır. İletişimi posta yoluyla sağlayarak sanatın hayatla bütünleşmesini hedefleyen bu akım, bir çeşit kültür alış-verişi niteliğindedir.

Posta sanatı ile ilgili yurt içi ve yurt dışı çalışmalar incelenmiştir. Türkiye’de posta sanatı ifadesi geçen tek tez çalışması, Nur Koçak’ın Pop Sanat, Foto Gerçekçilik, Feminist Sanat ve Posta Sanatı İçerisinde İncelenmesi adlı Özlem Muraz’ a ait yüksek Lisans Tezidir. (Muraz 2009). Ülkemizde ve yurt dışında Posta Sanatı ile ilgili çalışmaların çok kısıtlı olduğu görülmektedir. Türkçe ve İngilizce olarak literatüre katkıda bulunan posta sanatı ile doğrudan ilgili 16 makale çalışması yapılmıştır. Ülkemizde posta sanatı ile ilgili olarak iki kitap mevcuttur. Bunlardan biri makalelerin derlenmesi üzerine olan Posta Sanatı kitabıdır. Çalışma posta sanatının kültürü yaygınlaştırma amacıyla kullanılması açısından özgündür.

Araştırma ortaya koyulurken “Uşak iline ait kültürel miras öğeleri gençler tarafından yeterince biliniyor mu, bu değerlerin yaygınlaştırılmasında medyadan nasıl faydalanılabilir” sorusundan yola çıkılmış “Gençler, ilimize ait kültürel miras öğeleri yeterince bilmemektedirler” problem durumu belirlenmiştir. Gençlerin kültürel değerlerini erken tanımları ve farkına varmaları gerekmektedir. Yapılan ön araştırmada ilimize ait kültürel miras öğelerinin geniş kapsamlı bir çalışmaya konu olmadığı belirlenmiştir. Yapılan çalışmalar kısıtlıdır. Bu nedenle saha çalışması yapılarak kaynak kişilere ulaşıp görüşme yöntemi ile derleme yapılması planlanmıştır.

Nihai hedef Uşak ili ve köylerinde eskiden beri dilden dile gelmiş sözlü halk anlatımlarını yazılı kayıt altına almak, bu anlatımların söyleme geleneğinin devam edip etmediğini saptamak, bunların gelecek nesillere ulaşmasını sağlamaktır. Yapılan çalışma sonucunda gönüllü çalışma grubunun kültürel mirası oluşturan değerlerini anlamaları, onların önemlerini kavramaları, korunmasında görev almaları, geçmişle bağlarını sıkı tutmasını sağlamayı ve önceki nesillerle bir araya gelerek iletişim kurmaları beklenmektedir. Çalışma kapsamında Uşak’a özgü ağıt, ninni, türkü, bitki adları, mani, efsane, beddua, tekerleme, bilmece, batıl inançlar, eğlence-oyunlar, adet, gelenek ve görenekler derlenecek ve posta sanatı (mail art) yoluyla yaygınlaştırılacaktır.

## 2. MATERYAL ve METOT

Çalışmada nitel araştırma desenlerinden kültür analizinin kullanılmıştır. Çeşitliliği azaltmak ve görüşmeleri kolaylaştırmak ve en çok bilgi sahibi kişilerin bulunması için amacıyla amaçlı örnekleme türü uygulanmıştır. Nitel araştırma herhangi bir şekilde istatistiksel işlemler ya da başka bir sayısal araç olmaksızın verilerin üretildiği araştırma yaklaşımıdır (Altunışık vd. 2005). Çalışma grubunun görüştüğü kaynak kişiler Uşak ili merkez ve köylerinden (Güllübağ, Kocabey) seçilmiştir. Özellikle yaşı ilerlemiş, Uşak'ta doğmuş ve büyümüş, birikimi olan kişilerle görüşme yapılmaya çalışılmıştır. Derleme yaparken alan araştırma yöntemlerinden bazı ilkelere dikkat ederek görüşme (mülakat) yöntemi kullanılmıştır. Görüşme yapılan kaynak kişinin yaşı, memleketi, görüşme tarihi, yeri kaydedilmiştir. Kişilerle görüşme esnasında kişilerin onayı doğrultusunda görüntü ve sesleri kayıt altına alınmıştır. Bazı kişiler kayıt için izin vermemiş, söyledikleri yazılmıştır. Kısa ve resmi görüşmelerden kaçınılmıştır. Aynı konuda bir kişiyle görüşmekle yetinilmemiş, kaynak kişi sayısı mümkün olduğunca arttırılmaya çalışılmıştır. Görüşmelerde kaynak kişilere on iki soru sorulmuştur. Ayrıca yazmaları için formlar verilmiş, belirli bir zaman sonra toplanmıştır. Kaynakların onayları doğrultusunda yazılı derlemeleri alınmıştır. Formların hazırlanmasında Uşak Üniversitesinde somut olmayan miras konularında araştırma yapan iki öğretim üyesinden uzman görüşü alınmıştır. Ayrıca derlenen çalışma Uşak ilinde bülten olarak basılıp dağıtılmıştır. Bayburt, Diyarbakır, Kırklareli, Düzce, Ankara, Kırıkkale, Iğdır, Kırıkkale, Şanlıurfa olmak üzere 9 ilden, 9 okuldaki gönüllü olarak araştırmaya katılan öğretmenlerle iletişime geçilmiştir. Uşak Turhan Akçay Bilim ve Sanat Merkezi'nden 29 ortaokul öğrencisi ile karşı illerden 29 ortaokul öğrencisi arasında mektup arkadaşlığı başlatılmıştır. Öğrenciler isim-soy isimlerini paylaşmadan kendi belirledikleri rumuzlarıyla mektuplaşmıştır. Grubumuzun duygu ve düşüncelerini rahat ifade edebilmesi, mektuplaşma yoluyla bilgi paylaşması ve karşılıklı bağ kurması sağlanmaya çalışılmıştır. Her mektuplaşmada gönüllümüz Uşak ile ilgili derlen çalışmanın bir sayfasını, karşı ildeki arkadaşlarına göndermiştir. Karşı tarafta aynı şekilde danışmanlarını kaynak göstererek illerinde derledikleri çalışmayı göndermiştir. Böylece dil zenginliğimiz ve kültürel yaşantılarımız karşılıklı anlaşılmasına çalışılmıştır. Diğer illerden gelen derlemelerle, Uşak İli derlemelerinden gelen verilerin karşılaştırılmasında, yorumlanmasında betimsel analiz yapılmıştır.

Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını

içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara sık sık yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek 2006).

Mektup zarflarının üzerine Uşak İli' ne ait sözlü ve halk kültürüne ait derlemeler posta sanatı (mail art) yoluyla görselleştirilmiştir. Dokuz ilden gelen 29 zarfı da gönüllü grup kendi illerine özgü derlemeleri görselleştirilip göndermiştir. Zarflara tasarlanan görsel anlatımlar, farklılıklarımızı ve benzerliklerin anlaşılması açısından etkili olmuştur. Uşak yöresine ait mani, ninni, bilmece, türkü, ağıt, batıl inanış, bitki adları ile ilgili bilgiler araştırmanın bulgular kısmında paylaşılmıştır. Çalışma grubumuz belirli bir özellik ve kriterlere göre seçilen katılımcıları içeren bir örneklem türü olan amaçlı rasgele örneklemeyle seçilmiştir. Çalışmaya katılan kişiler çizelge 1. de gösterilmiştir.

Çizelge 1. Çalışma Grubu					
Mektup gönderilen il	Gönderici rumuzu	Mektubun gideceği il	Gönderileceği okul	Danışman (Mektup Arkadaşlığı)	Alıcı rumuzu
UŞAK	Minik kedi	Bayburt	Şehit Sebhattin Bozo İHO	Danışman 1	Tatlı tavşan
UŞAK	Laki	Bayburt	Şehit Sebhattin Bozo İHO	Danışman 1	Sakar
UŞAK	Kar tanesi	Bayburt	Şehit Sebhattin Bozo İHO	Danışman 1	Yağmur Damlası
UŞAK	Kırmızı	Bayburt	Şehit Sebhattin Bozo İHO	Danışman 1	Elva
UŞAK	Karakalem	Diyarbakır	Diyarbakır BİLSEM	Danışman 2	Yakışıklı Ressam
UŞAK	Mercan	Diyarbakır	Diyarbakır BİLSEM	Danışman 2	Hipnoz
UŞAK	Kelebek	Diyarbakır	Diyarbakır BİLSEM	Danışman 2	Suzi
UŞAK	Gül	Iğdır	Şehit Öğretmen Şevki Akgün Ort.	Danışman 3	Ağrı Dağı
UŞAK	Yeşil Kuzu	Iğdır	Şehit Öğretmen Şevki Akgün Ort.	Danışman 3	Hayal-Yıldız-76
UŞAK	Tatlı Badem	Iğdır	Şehit Öğretmen Şevki Akgün Ort.	Danışman 3	Ressam 76
UŞAK	Ayyüzlü	Şanlıurfa	Karaköprü Geçit Ortaokulu	Danışman 4	Alerji
UŞAK	Mor	Şanlıurfa	Karaköprü Geçit Ortaokulu	Danışman 4	Meraklı
UŞAK	Rambo	Kırıkkale	Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilsem	Danışman 5	Ege
UŞAK	Minibik	Kırıkkale	Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilsem	Danışman 5	Crozzzy
UŞAK	Selez	Kırıkkale	Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilsem	Danışman 5	Mami
UŞAK	Uğur	Kırıkkale	Kırıkkale İl Özel İdaresi Bilsem	Danışman 5	Meraklı Minik
UŞAK	Meraklı, Gümüş	Düzce	Musababa Ortaokulu	Danışman 6	Güneş
UŞAK	Kurt	Düzce	Musababa Ortaokulu	Danışman 6	Picasso
UŞAK	Şekerpare	Düzce	Musababa Ortaokulu	Danışman 6	Tatlı Sincap
UŞAK	Bulut	Kırklareli	Kırklareli BİLSEM	Danışman 7	Gece

Çizelge 1. Çalışma Grubu					
Mektup gönderilen il	Gönderici rumuzu	Mektubun gideceği il	Gönderileceği okul	Danışman (Mektup Arkadaşlığı)	Altı rumuzu
UŞAK	Papatya	Kırklareli	Kırklareli BİLSEM	Danışman 7	Ricardo Milas
UŞAK	Jelibon	Kırklareli	Kırklareli BİLSEM	Danışman 7	Bir Şair Sever
UŞAK	Renk	Kırklareli	Kırklareli BİLSEM	Danışman 7	Artemis
UŞAK	Koala	Ankara	Mamak BİLSEM	Danışman 8	Yaprak
UŞAK	Arya	Ankara	Mamak BİLSEM	Danışman 8	Bisküvi
UŞAK	Oreo	Ankara	Mamak BİLSEM	Danışman 8	Çiçek
UŞAK	Tatlıkuş	Bursa	Halil İnalçık BİLSEM	Danışman 9	Çatlak Bücür
UŞAK	Mucitkız	Bursa	Halil İnalçık BİLSEM	Danışman 9	Gözlüklü Tavşan
UŞAK	Çekirdeksiz Üzüm	Bursa	Halil İnalçık BİLSEM	Danışman 9	Renkli Kalem

Kaynak kişilerin seçiminde kartopu örnekleme kullanılmıştır. Kartopu örnekleme başlangıçta belirlenen birkaç katılımcı ile başlayan ve bu katılımcılar aracılığıyla ağını genişleten bir örneklem alma yöntemidir. Bu, belirli bir özellikteki bireylere ulaşmanın zor olduğu durumlarda kullanışlıdır. Çalışma kapsamında Uşak iline ait somut olmayan kültürel miras öğeleri Uşak ilinde yaşayan, Uşak kültürüne hakim yetişkinlerle görüşme yapılarak derlenmiştir. Görüşme yapılan kişilere ait liste çizelge 2’de verilmiştir.

Çizelge 2. Kaynak Kişiler				
Adı-soyadı	Doğum Tarihi	Adres	Görüşme Tarihi	Kaynak No:
Fevzi SARIÇİÇEK	1953	Eğlence Köyü	19/10/2019	1
Mehmet GÜÇLÜ	1966	Emirfakı Köyü	19/10/2019	2
Eşe KOÇ	1945	Derbent Köyü	23/10/2019	3
Hüseyin KARAKOÇ	1972	Uşak Merkez	23/10/2019	4
Hatice AYDIN	1929	Tatar Kasabası Sivaslı/Uşak	23/10/2019	5
Nilüfer AYDINLI	1967	Uşak /Merkez	27/10/2019	6
Cemile KIYAR	1944	Uşak /Merkez	27/10/2019	7
Sultan ZİYLAN	1931	Bölme /Uşak	23/10/2019	8
Koçak AYDOĞAN	1951	Elmacık Köyü /Uşak	26/10/2019	9
Fatma KANAT	1949	Uşak /Merkez	23/10/2019	10
Ünal AZMAN	1951	Elmacık Köyü /Uşak	12/10/2019	11
Fatma ÖZER	1941	Çiftlik /Banaz /Uşak	04/10/2019	12
Mustafa UZUN	1956	Kemalöz Mah. /Uşak	26/10/2019	13
Gülnur TÜRKMEN	1959	Cumhuriyet Mah. /Uşak	24/10/2019	14
Elif SEVGİ	1987	Kemalöz Mah. /Uşak	26/10/2019	15
Halime ÇAKÇAK	1968	Gögem Köyü / Uşak	23/10/2019	16
Süleyman ARSLAN	1938	Fatih Mah. /Uşak	26/10/2019	17
Cemile KIYAR	1944	Cumhuriyet Mah. /Uşak	26/10/2019	18
Halise KARABULUT	1954	Selçukler /Sivaslı	02/11/2019	19
Derya OTAVLI	1975	Özdemir Mah. /Uşak	06/11/2019	20
Hülya ARIKAN	1972	Özdemir Mah. /Uşak	06/11/2019	21
Ayşe Hanım KARATAŞ	1928	Tatar /Sivaslı /Uşak	09/11/2019	22
Güler DAĞDELEN	1945	Kocabey /Eşme /Uşak	15/11/2019	23
Esmâ ÖZTÜRK	1951	Kocabey /Eşme /Uşak	15/11/2019	24
Osman BAYAR	1960	Kocabey /Eşme /Uşak	15/11/2019	25
Fatma BAŞAR	1929	Güllübağ /Eşme /Uşak	15/11/2019	26
Bayram KESKİNBALTA	1976	Tatar /Sivaslı /Uşak	09/11/2019	27

Çizelge 2. Kaynak Kişiler				
Adı-soyadı	Doğum Tarihi	Adres	Görüşme Tarihi	Kaynak No:
Aslı AYDIN	1986	Köme Mah. /Uşak	08/11/2019	28
Sinan ÇELİKER	1986	Kemalöz Mah. /Uşak	11/11/2019	29
Selcen ÇİFTÇİ	1971	Uşak Üni. / Uşak	18/11/2019	30
Fatma YAĞIZ	1935	Paşalar /Karahallı /Uşak	22/11/2019	31
Nezahat ÇALIKUŞU	1954	Karahallı /Uşak	22/11/2019	32
Ali KILIÇ	1958	Kocabey /Eşme /Uşak	15/11/2019	33
Bulut ERKAL	1984	Cumhuriyet Mah. /Uşak	13/11/2019	34
Zekeriya ÇİFTÇİ	1961	Dikilitaş Mah. /Uşak	13/11/2019	35
Adil DİKMEN	1965	Dikilitaş Mah. /Uşak	11/11/2019	36
Megni OTÇU	1965	Delibaşı /Eşme /Uşak	15/11/2019	37
Leyla İŞÇİ	1962	Dikilitaş Mah /Uşak	27/11/2019	38
Elmas TÜRKMEN	1950	Fevzi Çakmak Mah. /Uşak	27/11/2019	39
Hatice AKYURT	1955	Kışla /Ulubey /Uşak	20/11/2019	40
Fadime COŞKUN	1960	Dikilitaş Mah. /Uşak	27/11/2019	41
Mustafa KARAKAYA	1982	Kemalöz Mah. /Uşak	27/11/2019	42

### 3. BULGULAR

Çalışmada 29 öğrenci görev almıştır. Toplam 5 ağıt, 6 efsane, 6 oyun, 62 bilmece, 6 ninni, 38 beddua, 14 mani, 12 tekerleme, 24 batıl inanış, 35 bitki adı, 6 türkü ve 26 gelenek, görenek ve adet sahada 42 gönüllü kaynak kişi ile görüşülmüş ve kaynak taraması sonucunda derlenmiştir. Derlenen somut olmayan kültürel miras öğeleri posta sanatı ile yaygınlaştırılmıştır.

#### 3.1. Bitki Adları:

- |   |                                   |
|---|-----------------------------------|
| 1-Deperotu:Havuç(K:1)                   | 2-Gidişgen:İsırganotu. (K:1)      |
| 3-Dav ılfarı: sarı gül (K:2)            | 4- Ebe gümeçi: Sirgen (K:2)       |
| 5-Kayısı: Zerdali(K:3)                  | 6-Karahindiba: Acıgüneyik (K:5)   |
| 7-Dağ lalesi: kekik (K:6)               | 8-Çay otu: ada çayı (K:6)         |
| 9-Domatis: Domates (K:7)                | 10- Fasille: fasulye (K:8)        |
| 11-Muşmula: Beşbüyük (K:9)              | 12-Kelek: kavun (K:9)             |
| 13-Patlıcan: badılcın (K:10)            | 14-Nane: nana (K:11)              |
| 15-Üzüm: goyungözü (K:13)               | 16-Diken: demir pıtrağı (K:14)    |
| 17--Patates: Kumpur (K:16)              | 19-İncir: yemiş (K:17)            |
| 20-İspanak: yincekotu (K:21)            | 21-Lahana: kelem (K:22)           |
| 22-Limon: ilimon (K:23)                 | 24-Ekşi kulak: kuzu kulağı (K:25) |
| 25-Vişne: fişne (K:25)                  | 26-Kızılıklık: güren (K:26)       |
| 27-Haşhaş: haşş (K:27)                  | 28-Madımak: kedi kulağı (K:28)    |
| 29-Kuşburnu: öküzgötü (K:29)            | 30-Badem: payam (K:32)            |
| 31-Pırasa: pırasa (K:33)                | 32-Pancar: manca (K:34)           |
| 33-Dağ kekiği: düğmelice süpürge (K:35) |                                   |
| 34-Karanfil: garanfil(K:38)             | 35-Tere: kızıl ot (K:42)          |

Örnek zarf tasarımı: Bitki adlarının Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 1’de gösterilmiştir.



Şekil 1: Uşak yöresindeki bitki adlarına örnek zarf tasarımı

### 3.2. Bilmeceler

- 1-Her gün ölür, her gün doğar. (GÜNEŞ) (K:1)  
 2-Gündüzleyin görünmez, kaç tanedir bilinmez. (YILDIZ) (K:1)  
 3-Yer altında enikli taş. (PATATES) (K:1)  
 4-Tahta kaptta pişmiş aşım var. (CEVİZ) (K:2)  
 5-Çarşıdan alınmaz elle tutulmaz mendile koyulmaz ondan tatlı hiçbir şey olmaz. (UYKU) (K:3)

Örnek zarf tasarımı: Bilmecelere yönelik Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan örnek zarf tasarımı şekil 2’de gösterilmiştir.



Şekil 2: Uşak yöresindeki bilmecelere ait örnek zarf tasarımı

- 6-Karşıdan baktım dağ gibi yanına vardım ev gibi. (MEZAR) (K:4)  
 7-Evin ortasına bir ateş yaktım karşısında oturup keyif çattım. (SOBA) (K:4)  
 8-Saçı uzun süzülür yüzün açsam üzülür güneş görsem büzülür. (MISIR KOÇANI) (K:14)  
 9-Yarım kaşık, duvara yapışık. (KULAK) (K:7)  
 10-Mantosu yeşil, entarisi kırmızı, bil bakalım bu kimin gızı. (KARPUZ) (31)  
 11-Kuru girer, yaş çıkar. (KOVA) (K:25)  
 12-İçi var dışı yok, dayak yer suçu yok. (DAVUL) (K:9)  
 13-İçi taş dışı taş, ha dolaş ha dolaş. (MİNARE) (K:28)  
 14-Ben giderim o gider.(GÖLGE) (K:6)  
 15-Ufacık boyu var, kadifeden donu var. (PATLICAN) (K:12)  
 16-Anası oturu, kızı timbiler. (HAVAN) (K:36)  
 17-Kat kattır katmer değil, kırmızı elma değil. (SOĞAN) (K:5)  
 18-Çeşmede bir gelin gördüm, gelen öper giden öper. (TAS) (K:20)  
 19-Çınçınlı hamam, kubbesi tamam, bir gelin aldım, babası imam.(SAAT) (K:3)  
 20-Bilmece bildirmece, el üstünden kaydırmaca. (SABUN) (K:21)

- 21-Makas kesmez, terzi biçmez, iğne batmaz. (GÖKYÜZÜ) (K:8)  
 22-Yere yağ döktüm, süpürdüm süpürdüm geçmedi. (GÜNEŞ) (K:8)  
 23-Yer altında yağlı gayış. (YILAN) (K:11)  
 24-Karşıdan karşıya gölgesiz geçer. (SES) (K:12)  
 25-Ufacık naşadır, dünyayı kuşadır. (İĞNE) (K:8)  
 26-Ak talaşı, kara tohumu, el eker dil biçer. (GAZETE) (K:30)  
 27-Dört kardeş birbirini tutmaz. (TEKERLEK) (K:25)  
 28-Yer altında paslanmaz. (ALTIN) (K:9)  
 29-Hanımdan atladı, kaz yumurtladı. (KABAK) (K:24)  
 30-Birdir, beşdir, sınırdaki taşdır, on beşinde kocar, otuzunda gençtir. (AY) (K:19)  
 31-Dam altından keçi geçer, sayın bakam kaçı geçer. (KARINCA) (K:22)  
 32-Elsiz kolsuz kuyu kazar. (DAMLA) (K:18)  
 33-Dışı deri pazarı, altın un pazarı, daha altı odun pazarı. (İĞDE) (K:28)  
 34-Sarı öküz yere yatar, kuyruğu yere batar. (HAVUÇ) (K:11)  
 35-Yılan gibi gezinir, çalıya dolanır. (FASULYE) (K:29)  
 36-Hanım içerde, saçı dışarda. (MISIR) (K:33)  
 37-Et dedim met dedim git kapının arkasına yat dedim.(SÜPÜRGE) (K:31)  
 38-Benim bir dedem var, oturduğu zaman sakalı odayı doldurur. (GAZ LAMBASI) (K:31)  
 39-Ufacık mezar, dünyayı gezer. (AYAKKABI) (K:19)  
 40-Benim bir kutum var, İki türlü otum var. (YUMURTA) (K:12)  
 41-Nenemin dört tane ayağı var. (SANDALYE) (K:12)  
 42-Altı kaya, üstü kaya, içinde sarı maya (YUMURTA) (K):24  
 43-İçi odun pazarı, ortası un pazarı, dışı basma pazarı (AĞAÇ) (K.13)  
 44-Mısır ağacını oymuşlar, içine dünyayı koymuşlar (RADYO) (K:32)  
 45-Fil filli çiçek, fil boylu çiçek, Allah yaratmış doğru çiçek (HAŞHAŞ) (K:35)

46-Hindi gibi hindi gibi, kuyruğu var sındı gibi (KIRLANGIÇ) (K:31)

47-Sarı öküz yattı kalkmaz, kara öküz gitti gelmez. (ATEŞ) (K:17)

48-Çatal çamda gar durmaz (KEÇİ BOYNUZU) (K:17)

49-Parasını el, dumanını yel alır (SİĞARA) (K:4)

50-Ben giderim o gider, önümde tın tın eder. (TREN) (K:4)

51-Üstü çayır biçilir, Altı çeşme içilir. (KOYUN) (K:42)

52-Ben giderim o gider, önümde tın tın eder. (TREN) (K:4)

53-Üstü çayır biçilir, Altı çeşme içilir. (KOYUN) (K:42)

54-Yer altında kilitli sandık (MEZAR) (K:16)

55-Yazılı mezar, dünyayı gezer. (PARA) (K:20)

56-Kara kulaklı, karanfil tırnaklı. (FARE) (K:21)

57-Çarşıdan alınmaz, tadına doyulmaz. (UYKU) (K:25)

58-Etten kantar, altın tartar. (KÜPE) (K:35)

59- Yol üstünde kara ip (KARINCA) (K:34)

60-Allah'tan küçük, peygamberden büyük (NİMET) (K:38)

61-Kışın soyunur, yazın giyinir (AĞAÇ) (K:39)

62-Ayakları su içer, üstünden gelen geçer. (KÖPRÜ) (K:41)

### 3.3. Efsaneler:

1-Ali İle Kezban Efsanesi: Bir zamanlar Uşak civarında yaşayan varlıklı bir ailenin Kezban adında bir kızı varmış. Çobanlık yapan garip Ali sürü güderken bir gün Kezban'ı görmüş. Çoban Ali ondan sonra Kezban'a âşık olmuş. Aşklarını birbirlerine söylemişler. Artık dayanamaz hale gelen Ali anasına: 'Var git ana Kezban'ı babasından iste.' demiş. Annesi Kezban'ı istemeye gitmiş. Bey kızar. "Oğluna söyle yüksek dağların başı dumanlı olur, baş döndürür. Başını yükseklerde gezdireceği ne dağın eteklerinde sürüsünü gütsün dengini bulsun" demiş. Ali ile Kezban kaçmaya karar vermişler, gece yarısı bir pınar başında buluşmuşlar. Bu arada beyin adamları pusu kurmuşlardır. Orada ikisini de vurmuşlar. (K:5)

2- Göğem Şifalı Su Efsanesi: Göğem Köyü'nde kız su içerken karnına yılan giren kızın karnı şişmiş. Kızı

hamile diye köyden kovmuşlar. Kız bir su kaynağı bulmuş. Bolca su içmiş. Yılan karnını delmiş ve çıkmış. Orada şifalı bir kaynağı olduğu anlaşılmış. (K:10)

3-Uşak Adı Efsanesi: Karaağaç köyünde bir ağanın kızı ağanın çobanı ile Uşak'ın eteklerinde sevdalanıp kaçmışlar. Kızın babası kızının özlemine dayanamayıp yanlarına gelmiş ve onlarla birlikte yaşamaya başlamış. Yaşadıkları yere de Uşak adını vermişler. Efsaneye göre Uşak'ın adı buradan geliyor. (K:13)

4-Hasköy Su Efsanesi: Hasköy'ün Asar ören yerinde 300 basamakla çıkılan mağarası varmış. İnsanlar gizli geçitten geçerek mağaradan su çekerlermiş. Suyu içenler hem sağlıklı olmakta hem de uzun yaşamaktaymış. (K:17)

5-Dikilitaş Efsanesi: Vaktiyle Uşak ilinin Banaz ilçesi yakınındaki Ayrancı köyünde çocuklu bir kadın yaşarmış. Bu kadının evi köy dışındaki bir tarlanın ortasındaymış, tarlanın civarında tek tek evler varmış. Bir gün bu kadın yufka açıyormuş. Tam o vakit kadının çocuğu ağlamaya başlamış. Tam bu sırada annesi de çocukta oracıkta taş oluvermişler. Şimdi bu olayın geçtiği yer Dikili taş mevki olarak bilinmektedir. (K:8)

6-Evren Dede Efsanesi: Banaz ilçesinin günümüzde Evren Dede koruluğu denilen yerde kopuzuyla türküler çalıp söyleyen bir Türkmen yaşarmış. Sesi çok güzel olduğu için duyan sesine koşarmış. Evren Dede çok güzel söylediği için kimse yanından ayrılmak istemezmiş. Evren Dede'nin bir gün sesi duyulmamış. Koruluğu aramalarına rağmen iz bulamamışlar. Ama kopuzundan gelen sesler koruluğu kaplamıştır. Günümüzde rüzgâr estiğinde duyulan seslerin Evren Dede'den geldiği inancı vardır. (K:28)

7- Ali Kuzu Kuşu Efsanesi: Banaz'ın Kızılhisar köyünde bir kızı bir oğlu olan bir aile yaşarmış. Anneleri ölmüş. Babaları başka bir kadınla evlenmiş. Bu kadın çocuklara kötü davranmış. Koyun otlattıran çocuklar bir gün sürüyü kaybetmiş. Çocuklar sürüyü aramasına rağmen bulamamış. Eve gittiklerinde babaları bağırarak sürüyü bulmadan eve gelmeyin demiş. Çocuklar kaybettikleri yere geri dönmüşler ama sürüyü bulamamışlar. Gece çökünce oturup ağlamaya başlamışlar. Çok korktukları için "Allah'ım bizi kuş et" diye yalvarmışlar. İki kardeş oracıkta aniden kuş oluvermiş. O günden sonra ne sürüye ne de çocuklara rastlayan olmamış. (K:28)

Örnek zarf tasarımı: Efsanelerle ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 3'de gösterilmiştir.





Şekil 3: Uşak yöresi efsanelerine yönelik örnek zarf tasarımı

### 3.4. Uşak'ta Eğlence ve Oyunlar:

1-Yüzük Oyunu: Uşak yörüklerinin yaşadığı köylerde kış aylarında erkeklerin köy konaklarında toplanarak iki takım halinde oynadığı "yüzük oyunu" 11 mendil altına saklanan bir yüzüğün bulunmaya çalışılması kurgusuyla oynanır. Genellikle köyün en yaşlısına ait iri bir yüzük oyunda kullanılır. Takımlardan biri kura ile yüzük saklama hakkını elde eder. Bir oyuncu tüm mendilleri teker teker içine yüzük saklıyormuş gibi yaparak yerleştirir. Karşı takımın oyuncuları yüzüğü arar. (K:1)

Örnek zarf tasarımı: Uşak'ta oynanan oyunlarla ilgili dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 4'de gösterilmiştir.



Şekil 4: Uşak yöresi oyunlarına yönelik örnek zarf tasarımı

2-Met Oyunu: İki kişi ile oynanır. 2 metre aralıklarla bir birine paralel iki çizgi çizilir. Bir büyük bir de küçük iki çubuk hazırlanır. Biri ebe olur. Diğer oyuncu çizginin başından meti uzun çubuk yardımıyla diğer çizginin ilerisine atar. Sonra durduğu yerden uzun çubuğu meti vurmak için atar. Meti vurunca oyuncu metin yanına gelir. Uzun çubukla üç vuruşta meti en uzağa götürmeye çalışır. Ebe, vuruş sırasında meti tutmaya çalışır. Ebe meti tutamazsa met çizgiden ne kadar uzakta ise oyuncu adımlarıyla sayar ve kaç adım çıkarsa o kadar puan kazanır. Eğer ebe meti tutarsa oyuncular yer değiştirir. Oyun böylece devam eder. (K:1)

3-Golata Oyunu: El ele tutuşulur. Tutulan ellerin üstünden sırayla atlanır. Atlayamayan yanar. (K:3)

4-Çukurdum Oyunu: Oyunda kaç kişi varsa daire olunur. 1 kişi ortada durur. Daire olan kişiler ortadaki kişinin sırtından atlamak ister. Bir de ebe olur. Ebe de onlara atlatmamaya çalışır. Eğer atlatırsa ortadaki kişinin sırtına daire olanlar üst üste binerler. Ebe birine sen ebe ol diyene kadar öyle durulur. (K:17)

5-Güreş: Düğünlerde halk arasında eğlence amaçlı güreş yarışması yapılır. Kişinin sırtını yere getirmesi için uğraşılır. Sırtını yere getiren yenmiş sayılır. (K:33)

6-Çölmek Oyunu: Kadınlar sıralanır. Önlerine bir tane çocuk koyulur. Birbirlerinden çocuk kapmaya çalışırlar. Sıradan dolaşır annesine gelen ilk çocuk kazanır. (K:5)

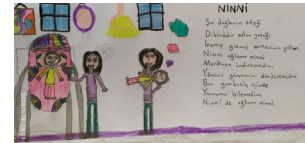
### 3.5. Ninniler

1-Ninni dersem uyursun  
Yüzünde güller büyüsün  
Tonton yavrum uyusun  
Nenni yavrum nenni  
Ninnileri benim olsun  
Uykularım senin olsun  
Benim de kızım doktor olsun  
Nenni yavrum nenni(K:5)

3-Ninni derde uyuturum  
Allah derde büyütürüm  
Nenni guzum nenni  
Güzel beşik alayım  
İçine güller koyayım  
Uyumazsan kaldırayım  
Nenni guzum nenni (K:10)

4- Şu dağların eteği  
Dibindedir aslan yatağı  
İramış gitmiş annesinin yolları  
Nenni oğluma nenni  
Merdiven indiremedim  
Yönünü yönetimini döndüremedim  
Ben gurbetin içinde  
Yavrumu bilemedim.(K:12)

Örnek mektup zarf tasarımı: Ninnilerle ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 5'de gösterilmiştir.



Şekil 5: Uşak yöresi ninnilerine yönelik örnek zarf tasarımı

5-Ninnisi var ninnisi var  
Gözlerinde uykusu var  
Benim güzel yavrumun  
Aslan gibi babası var  
Uyusun da büyüsün nenni (K:20)

6- Nenniler dedim melingeçli

Gül dalları yalınçaçlı

Halası var kelep saçlı

Nenni yavrurum nenni

### 3.6. Mani:

1-Baba varken baba denmez dayıya

Ne gadın da şişirdiler mayına

Dert mi söylenir yankı yapan gayıya

Emminin yerini avradın dayısı alır. (K:2)

2-Dereye gel dereye

Ben de geleyim dereye

Anan seni satmış

Bir sahan eriğe (K:3)

3-Biner atın iyisi

Düşer yolun gıyısına

Haber verin dayısına

Şeker alsın guzusuna(K:5)

4-Bahçelerde bübersin

etme güzelsin

Sana meyil veremem

Yabancı gider misin? (K:5)

5- Banaz'ın kavakları İnkâr

Dökülür yaprakları

Kokulu güle benzer

Şu Uşak'ın kızları

6-Bir taş attım gediğe

Saat geldi yediye

Analar kız büyütmüş

Oğlanlara hediye (K:21)

7-Avluları boş olsun

Etrafı taş olsun

Gınayı iyi yakın

Düğünümüz hoş olsun (K:27)

8-Güvercinimi atamadım

Ortası çarkıfelek

Yazın beraberdik

Kışın ayırdı felek (K:23)

9-Tülbentim belek belek

Kuş diye satamadım

Çekilin goca garılar

Allı basmalı gıza bakamadım

10-Kalın örgü örmezler

Beni sana vermezler

Gel yârim kaçiverem

Karanlıkta görmezler (K:23)

11-Merdivende iniyor

Bize para veriyor

Elli olsun, yüz olsun

Tombul teyzem sağ olsun (K:13)

12-Perdelerde iğne

Dinle gelin dinle

Guzulu goyun almayınca

İnme gelin attan inme (K:10)

13-Geline bak geline

Kına yakmış eline

Gelin küsmüş gidiyor

Babasının evine (K:29)

14-Çemberimin oyası

Alnıma soldu boyası

Alcem dedin almadın

İki gözü kör olası (K:21)

Örnek mektup zarfı tasarımı: Manilerle ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 6'de gösterilmiştir.



Şekil 6: Uşak yöresi manilerine yönelik örnek zarf tasarımı

### 3.7. Tekerleme:

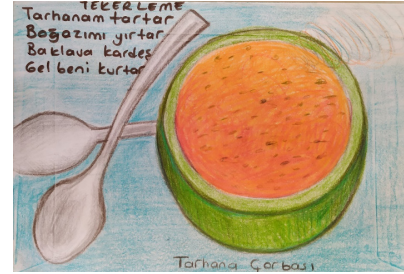
1-Tarhanam tartar

Boğazımı yırtar

Baklava kardeş

Gel beni kurtar (K:5)

Örnek zarf tasarımı: Tekerlemelerle ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 7'de gösterilmiştir.



Şekil 7: Uşak yöresi tekerlemelerine yönelik örnek zarf tasarımı

2-Yumurta tık tık, elinden bıktık (K:8)

3-Leylek leylek lakırdak

Hani bana çekirdek

Çekirdeğin içi yok

Kel Fatma'nın suçu yok (K:9)

4-Şu köşe yaz köşesi

Şu köşe kış köşesi

Ortadaki su şişesi (K:10)

Çıt pıt nerden geldin oradan çık gelin saçları kıvrırcık (K:12)

5-İğne battı

Canımı yaktı

Tombul kuş

Arabaya koş

Arabanın tekeri

İstanbul'un şekeri

Hap hop bundan başka oyun yok. (K:14)

6-Aparlacık toparlacık, yola düşer tık tık, şekerleme tekerlenir, Pazartesi tez gelir, açılınca perdesi, çın çın eder perdesi (K:15)

7-Düşün Musa düşün eşek alınır mı kışın onun parası peşin (K:20)

8-Tel sarar oğlum tel sarar

Tel bulamazsa ne sarar

Komşunun oğlunu sarar (K:21)

9- Bir devem vardı öldü  
Devem yağdan öldü  
Öğlenin dördünde öldü  
Ne yerde ne gökte öldü  
Akşama az kaldı öldü  
Bil bakalım devem neden öldü  
Devem yağ yüklüydü  
Öğleden sonraydı  
Köprü'nün üstündeydi  
Ayşe'ye varmak üzere öldü (K:37)

10- Sarı öküz saza gider, boynuzu düze gider  
ben gızı almaya geldim. Verirseniz gıza geldim.  
Vermezseniz tuza geldim. Gızınıza güllü derler  
oğlumuz ünlü derler. (K:19)

11-Eline geçer bir keçi  
Sövelsin kalsın gıcı  
Eline geçer bir koyun  
Eder sana oyun  
Eline geçer bir katır  
Ye etini hatır hatır (K:27)

### 3.8. Adet, Gelenek ve Görenekler

1-Uzaktan misafir gelince önce gelen kişinin hayvanına bakılır. Yem, yonca vs. hayvanına verilir. Daha sonra gelen misafirin karnı doyurulur. (K:1)

2-Eve misafir geldiğinde kadınların ve erkeklerin pabuçları ayrı ayrı dizilir. Erkeklerin ki bir yana dizilir. Kadınların bir yana. Eve misafir gelenlerin pabucu rızası olursa düzeltilir. Rızası olmayanların pabucu düzeltilmez. (K:2)

3-Deşleme: Mani söylemektir. Düğünlerde deşleme söylenir. Kız tarafının istekleri manilerle istenir. Düğünlerde deve görünümünde gezilir. Keşkek dövülür. Topalak aşı yapılır. Gelinin eline tereyağı sürülür.

Eyvallah

Biz buraya niye geldik

Gızı mı götürmeye geldik (K:4)

4-Doğdu: Bebek olunca bohça yapılır. İçine hediyelik bebek eşyaları konulur. Takı takılır. Bebeğe teni yumuşak olsun diye haşhaş yağı sürülür. (K:4)

5-Adak şekeri: Arefe sabahları adak adağa çıkılır, evler gezilir. Şeker, kuruyemiş dağıtılır. (K:3)

Adak adak

Yağlı budak

Kestane kebab

Örnek zarfı tasarımı: Uşak yöresinde yapılan adet, gelenek ve göreneklerle ilgili zarf tasarımları şekil 8-9-10'da gösterilmiştir.



Şekil 8: Adak şekeri adlı örnek zarf tasarımı

6-Bayrak asma: Düğün evine düğün olduğunu belli etmek amacıyla bayrak asılır. (K:7)

7-Kına gecelerinde geline kına yıkılır. Kına gecesi öncesi imece usulü yemekler pişirilir, misafirler birlikte ağırlanır. (K:8)



Şekil 9: Kına yakma adeti örnek zarf tasarımı

8-Çeyiz serme: Kızlar çeyizlerini göstermek için imece usulü çeyiz sererler. Çeyiz serildikten sonra birlikte yemek yenilir.(K:9)



Şekil 10: Çeyiz sonrası yemek adlı örnek zarf tasarımı

9-Genç ölüm: Ölen kişi genç ise cenaze sahibi düğüne, çalgılı çengili yerlere gitmez. Evinde az aş kaynar. (K:12)

10-Ölüm sırasında: Ölümcül hastanın yanında Kuran okunur, su içirilir. Sen içirmezsen şeytan içirir inancı vardır. (K:12)

11-Hacımsultan Türbesi: Yürüyemeyen çocuklar türbeye götürülür. Cuma günü götürülen çocuklar yürüyebilsin diye Cuma salasında sallanır. (K:15)

12-Bebek doğunca: Bebek tuza yatırılır. Bebeğe tatlı ve haşhaş yağı sürülür. (K:16)

13-Bayram öncesi arefe gününde mezarlıklar ziyaret edilir. Mezar başında dua okunur. Mezarların üstüne su dökülür. (K:16)

14-Gelin oğlan evine girerken şekerli su içirilir. Ağzı tatlı olsun diye pelte veya sütlaç tattırılır. (K:17)

15-Takı takma: Düğünlerde gelin ve damadın boynuna asılan kurdeleye takı takılır. (K:21)

16-Aydaş aşısı: Yürüme zamanı geldiği halde yürüyemeyen çocuklar için yapılan yemektir. Hazırlanan yemek çocuklara yedirilir. (K:23)

17-Dişlik buğdayı: Bebeğin ilk dişi çıktığında bunu ilk kim görürse o eve buğday getirir. Buğday kaynatılır. Eşe, dosta ve çocuklara dağıtılır. (K:20)

18-Kırklamak: Kadın doğum yaptıktan kırk gün sonra kırklama yapılır. Bebeğin yıkama suyuna kırk taş atılır. Her taş okunur. Yıkama bittikten sonra bebeğe en güzel elbiseler giydirilir. (K:19)

19-Şibili Leyli: Zemherinin 27'si kışın ortasında baharın gelmesini merasimi yapılır. O gece evlerde yazdan kalma üzüm, kavun, kabak, pancar gibi meyveler getirilerek yenilir. (K:28)

20-Yola çıkmak: Bir evden yolculuğa çıkılınca bunun hemen ardından ev süpürülmez. Aksi halde gidenin geri gelmeyeceği zannedilir. (K:30)

21-Temizlik: Salı ve Cuma günleri çamaşır yıkanmaz, tırnak kesilmez, saç taranmaz. (K:32)

22-Gün doğmadan kalkmak insana uğur getirir. İnsan gün doğmadan kapı araklı bırakılırsa zengin olacağına inanılır. (K:37)

23-Yaren toplantıları: Uşak'ta bazı esnafların yılda birkaç kez yaptıkları yaren toplantıları yazın kırdı, kışın evlerde sazlı sözlü yapılmaktadır. (K:21)

24-Çember alma: Söz alındıktan sonra kız evine gidilince, kız en güzel kıyafetini giyer. Başını örter. Gelenlerin elini öper. El öpme sırasında kayınvalide kızın başındaki örtüyü alır. Kızın başına yanında getirdiği yeni örtüyü örter. Aldığı örtüyü oğlana götürür. (K:38)

25- Oturma: Kına gecesi günü oğlan evinde çalgılı eğlence düzenlenir. Buna oturma denir. Oturmada damat giydirilir. (K:40)

26-Henk çıkarmak: Düğünlerde cumartesi günü köyün delikanlıları orta oyun oynadığı, şaka ve ceza üzerine kurulu bir oyundur. (K:41)

### 3.9. Beddualar

1-Alnı çatından vurulasıca. (K:1)

2- Boynu kırılasıca, ettiğini sen de bul. (K:4)

3-Ciğerbağından yanasıca, (K:3)

4-Bağrına taş basasın. (K:3)

5-Ayağına taş değsin. (K:5)

6-Boynu altında kalasıca. (K:5)

7-Gözün kör olsun. (K:5)

8-Allah cezanı versin. (K:6)

9-Ciğeri bağrından yanasıca. (K:6)

10-Otları ocakları sönesice. (K:7)

11-Bana yaşattıklarının aynısını yaşa. (K:7)

12-Adı batasıca. (K:8)

13-Allah diplere yatırıp da kapılara baktırsın. (K:8)

14-Allah canını alsın. (K:8)

15-Cehennem çırası olasıca. (K:8)

16-Başına bit düşsün. (K:9)

17-Defteri dürülesice. (K:9)

25-Eli ayağı büzülesice. (K:10)

26-Geberisecenin gızı. (K:10)

27-Gara topraklara giresice. (K:11)

28-Ocağın sönsün. (K:11)

29-Gidişin olsun da dönüşün olmasın. (K:11)

30-Nalet olasıca. (K:12)

31-İki gözü önüne akasıca. (K:12)

32-Olmalara ermeyesice. (K:12)

33-Ölüsüne köpekler gelsin. (K:13)

34-Kafası bitlenesice.(K:15)

35-Sürüm sürüm sünesi.(K:16)

36-Teneşir paklasın. (K:16)

37-Zang ölümlere gelesice. (K:17)

38-Şeytanından bulasıca. (K:17)

Örnek zarfı tasarımı: Beddualarla ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 11'de gösterilmiştir



Şekil 11: Uşak yöresi beddualarına ait örnek zarf tasarımı

### 3.10. Batıl İnanışlar

1-Ağaca çaput bağlanır. (K:4)

2-Akşam sakız çiğnenmez. (K:5)

3-Bıçak elden verilmez. (K:6)

4-Gece soğan sarımsak çıkmaz. (K:6)

5-Akşam aynaya bakılmaz. (K:7)

6-Yerde yatan insanın üstünden geçersen boyu kısa kalır. (K:9)

- 7-Merdiven altından geçilmez. (K:9)  
 8- Tuvalette konuşulmaz. (K:10)  
 9-Salı günü çamaşır yıkanmaz. (K:10)  
 10-Kıvrık kadın doğum yapınca odaya süpürge koyulur. (K:10)  
 11-Elden ele sabun verilmez. (K:11)  
 12-Güneş batarken uyumaz. (K:11)  
 13-Ölen kişinin karnına bıçak konulur. (K:13)  
 14-Mezarlık elle gösterilmez. (K:13)  
 15-Külün üstüne su dökülmez. (K:16)  
 16-Gece ateş ellenmez. (K:18)  
 17-Akşam ıslık çalınmaz. (K:21)  
 18-Akşam dışarı su dökülmez. (K:22)  
 19-Akşam evden ekmeğın mayası verilmez. (K:25)  
 20-Kışın kurt ulursa kar yağar. (K:26)  
 21-Köpek uluması iyi değildir. (K:28)  
 22-Resim olan yerde namaz kılınmaz. (K:29)  
 23-Akşam su üstünden atlanmaz. (K:31)  
 24-Yoğurt, süt dışarı verilirken içine nane koyulur. (K:34)

Örnek zarfı tasarımı: Batıl inançlarla ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 12'de gösterilmiştir.



Şekil 12: Uşak yöresi batıl inanışlarına ait örnek zarf tasarımı

### 3.11. Ağıt:

- 1-Gelin ağlar yaşlı yaşlı  
 Gitmem diye salları başı  
 Ağlama gelin ağlama  
 Sen gider gelirsin  
 Bir iken iki olursun, gitme (K:14)
- 2-Ben al yeşil giyemedim  
 Muradıma eremedim  
 Git Azrail git de gel  
 Genç ömrüme doyamadım. (K:19)

- 3-Bugün günlerimiz bazardır bazar  
 Açmayın yorganını yaraları azar  
 Annem deli olmuş dağlarda gezer  
 Babam dülger olmuş tabutum düzer  
 Gardeşler gelmiş salını süzer  
 Ağla gardeş ağla yazım gara imiş (K:22)

- 4-Gabirimin üstüne bir sürü goyun  
 Biçildi mi kefinim vuruldu suyu  
 Arkadeşlerim duymadan kabire goyun  
 Ağla anam ağla yazım kara imiş (K:22)

- 5- Gahpe felek gasdeylemiş canıma  
 İki yanıma bakarım kimsem gelmez yanıma  
 Böyle işler düşer mi şanıma  
 Bu yalan dünyanın sonu ölüm değil mi  
 Çıkabilsem şu dağların başına

- Seyir etsem toprağına daşına  
 Neler gelecek daha benim bu garip başıma  
 Bu yalan dünyanın sonu ölüm değil mi (K:26)

Örnek zarfı tasarımı: Ağıtlarla ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 13'de gösterilmiştir.



Şekil 13: Uşak yöresi ağıtlarına ait örnek zarf tasarımı

### 3.12. Türkü

- 1-Yol verin şu yayana  
 Bak gidiyor dayana dayana  
 Tutmuyor dizleri sallanıyor  
 Bir oyana bir bu yana(K:1)

#### 2-ORMANDAN GEL

- Ormandan gel a gavurungızı, ormandan  
 Daha dün ayrıldın bu meskenli oğlandan  
 Ay anam a bubam da ek geliyor.  
 İkimizin boyları da denk geliyor(K:3)

Örnek zarf tasarımı: Türkülerle ilgili Uşak yöresindeki söylenişlerine dair hazırlanan zarf tasarımı şekil 14’de gösterilmiştir.



Şekil 14: Uşak türkülerine ait örnek zarf tasarımı

### 3-ARPALAR HASIR OLDU

Arpalar hasır oldu  
Sevdiğim nasıl oldun  
Sevmeye gymaz iken  
Ellere nasip oldun (K:6)

### 4-HAYDEN DE DİN DİN

Düz tarlaya bostan ekim çevrilcek  
Ben deli miydim nazlı yardan ayrılcek  
Hayden de din din  
Oynan da din din din  
Dövünen de din din din (K:18)

### 5-GELİN YAYLANIZ ÇİYİLİ PINAR

Gelin yaylanız çiyili pınar  
Ölüm hak ayrılık olmasa ne var  
Seni benden ayırmak isteyenler  
Dilerim Allah’tan gülmese ne var (K:33)

### 6- EVLERİNİN ÖNÜ GUYU

Evlerinin önü guyu  
Kuyudan alırlar suyu  
Kalk kaçıvaralım a zalımın oğlu (K:7)

## 4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Posta Sanatı ülkemizde çok bilinmeyen bir görsel sanat ifade aracıdır. Eğitim öğretim kademelerinde bu sanat türüyle ilgili bilgilerin sadece Bilim ve Sanat Merkezleri ders etkinlikleri müfredatında yer aldığı görülmektedir. Alan yazında da konuyla ilgili çok az sayıda çalışmayla karşılaşmaktadır. Alan yazın incelemesinde Posta sanatıyla ilişkilendirilmiş yurt içinde yalnızca bir tez çalışması mevcuttur. Posta Sanatının somut olmayan kültürel mirasın anlatılmasında ve yaygınlaştırılmasında kullanılması bakımından çalışma özgündür.

Sanat eğitimi alan öğrencilerin kendilerini ifade edebilmesi için Posta Sanatı sanat eğitiminde önemli bir araçtır. Posta Sanatının uygulanmasıyla kişilerde iş başarma ve paylaşma güçleri artmış, sanat eserlerini karşılık beklemeden paylaşmanın önemini anlamıştır ve yaratıcı motivasyonları artmıştır. Posta Sanatının estetik faydalarını öğrenmişler ve farklı güncel ifade araçları ile sanat çalışmaları yapabilme fırsatlarını tanımışlardır (Aktaş Kuruçay 2022).

Çalışma grubuna çalışma sonundaki algılarıyla ilgili son test uygulanmıştır. Bunun sonucunda sözlü halk anlatımlarının yerini ve önemini anladıkları, toplumsal uygulamalar, gelenek, görenek vb. arasındaki benzerlik ve farklılıkları algıladıkları; vefa, saygı, alçak gönüllülük, dayanışma, estetik, duyarlılık, merhamet, güven gibi kök değerler kazandıkları, kültürel mirası benimseme ve korumada duyarlı oldukları görülmüştür. Derlenen somut olmayan miras öğelerine ait tespitler ise şu şekilde sıralanmıştır:

1-Uşak ilinde bilmece sorma geleneğinin canlılığı genellikle yaşlılar arasında muhafaza edildiği görülmüştür. Farklı kaynak kişilerden elde edilen birebir aynısı olan bilmeceler içinden bir tanesi seçilmiştir. Eskiden özellikle kış gecelerinde bir araya gelerek ya da birlikte iş yaparken birbirlerine bilmece sordukları kaynak kişiler tarafından bildirilmiştir. Mani söyleme geleneği düğünlerde, gelin almada, asker eğlencelerinde, kahvehanelerde ve köy odalarında devam etmektedir. İnsanların bir araya geldiği yerlerde önemli bir eğlence kaynağıdır.

2-Uşak’ta efsaneler halkın çaresizliklerini, umutlarını, özlemlerini daha keskin belirtmiştir. Efsaneler saçmadır, akıldışıdır diye küçümsemek yersiz bir davranış olur. Kaldı ki efsaneler halk onlara inanmaz olduktan sonra da yaşayacaktır. Karşı illerden gelen manileri incelediğimizde coğrafi özelliklerden doğma taş ve su gibi efsanelere rastlanılmıştır.

3-Uşak’ta tekerlemeler genellikle söz cambazlığı niteliğindedir. Görüşme yaptığımız bazı kişilerin gelenekten gelme tekerlemeleri tadını çıkararak söylemekte hünherli oldukları görülmüştür. Genel olarak ilimizde ve farklı illerde de oyun tekerlemelerine daha fazla rastlanılmıştır.

4-Çalışma sonucunda Uşak türküleri genellikle söyleyenin amacı dert, acı, sevinç, umut vb. duygularını en yoğun bir şiir anlayışıyla dile getirmek için içlenmek, duygulanıp içlendirmek amacıyla söylendiği sonucuna ulaşılmıştır. Diğer illerdeki türkü örneklerinde ölçü, söyleme farklılığı vardır.

5-Uşak'ta erkeklerin düğün törenlerinde Uşak halkının maniye "deyişleme" adını verdiği düğün mânilerini söylediği tespit edilmiştir. Deyişlemelerin özellikle gelin alma, kız evinden gelin çıkarma, erkek evinde gelin indirme sırasında söylendiği ve isteklerin söylenmesinde kullanıldığı kaynaklar tarafından bildirilmiştir. Derlediklerimiz arasında en çok sevgiliye hitap eden maniler görülmüştür. Diğer illerden gelen derlemelerdeki mani örneklerinde insanların yaşayış tarzları, buldukları coğrafya, geçim kaynakları manilere yansımıştır. Ayrıca farklı illerin manileri söylerken söyleme farklılıkları da görülmüştür.

6-Ağıt yakma geleneği, Uşak'ta Sivaslı ve Eşme köylerinde daha çok görülen eskiden beri sürdürülen bir gelenektir. Ağıtlarda genellikle üzüntülü ifadeler yer verilmiştir. Genel olarak bakıldığında yas tutarken ağıt yakmak Uşak'ta karşılaşılan bir durum değildir. Köylerde çok az ağıtcı kaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

7-Uşak ninnilerini kadınlar genellikle doğaçlama söylemektedir. Ninnilerde kadınların kendi çocuklarına övgüler taşıdığı görülmüştür. Farklı illerden gelen mektuplarda ninniler benzerdir.

Annelerin sıkıntı, dert ve isteklerini bebeği aracılığıyla ninni söyleyerek ifade ettikleri görülmüştür.

8-Türkçe sözlüklerde yazılı olan bitki adları ile Uşak'ta halkın verdiği, kullandığı adların farklılık gösterdiği görülmüştür. Gelen mektuplarda derlemelerde ağız farklılıkları olduğu fark edilmiştir. Ayrıca Uşak halkının beddua bilse de başkasına söylemekten çekindikleri gözlemlenmiştir. Diğer illerden gelen beddualar ile Uşak'taki beddualar benzerdir.

9- Eskiden Uşak'ta düğünlerde, köy odalarında ve sokakta geleneksel oyunlar oynanmıştır. Günümüzde ise gençlerin uzak kaldığı, bilmediği sonucuna varılmıştır. Bazı köy odalarında yüzük oyunu hala oynanmaya devam etmektedir. Cirit, kuralsız cirit ve mısır odunu oyunları da önemini korumaktadır. Karşı illerden gelen mektuplardaki oyunların bazıları, gönüllü grubumuz tarafından oynanmaya çalışılmıştır. Farklı oyunları tanıma fırsatı bulmuşlardır.

10-Makineleşme ve teknolojik gelişmeler insan yüz yüze iletişimi azaltmaktadır. Köylerde dolayı insan gücüne ihtiyacın azalmış, insanlar bir araya gelemez olmuştur. Şehirlerde televizyon, bilgisayar, internet vb. gibi teknolojik gelişmeler insanların eğlence alışkanlıklarının değişmesine yol açmıştır. Bu durum da yeni nesilde sözlü halk anlatımlarının ve folklorun azalmasına hatta yok olmasına sebebiyet vermektedir.

11-Adet, gelenek ve göreneklerin yaşlılar arasında daha fazla bilindiği, gençlerin ise bunlara ilgi duymadığı gözlemlenmiştir. Bazı adet, gelenek ve göreneklerin yaşatıldığı, bazılarının ise unutulmaya yüz tuttuğu görülmüştür.

12-Okul çağına gelmemiş ve okuma yazma bilmediği halde bir çocuk aslında ninni, efsane, bilmece vs. duymuştur. Bu bize kültürün işlevini göstermektedir. Kültürün temel işlevi iletişimdir. İletişim de dille olur. Projemizle iletişim araçlarından mektup kullanarak tekrar mektup kültürü yaşatılmış, iller arası kültürel bağ kurulmuştur. Mektuplar illerimizin de tanıtılmasına katkı sağlamıştır.

13-Gençlerin milli değerlerini tanımaları, benimsemeleri, geliştirmeleri, saygı duymaları, milli kültürümüzü benimsemeleri sağlanmıştır.

14-Kültür ve folklor unsurları en etkin şekilde Türkçe dersinde kazandırılır. En fazla sorumluluk Türkçe öğretmeni ve ders kitaplarına düşmektedir. Türkçe ders kitaplarında halk edebiyatı ürünleri, kültür ve folklor içerikli metinler vardır. Fakat bu sayının yeterli olduğu söylenemez. Sonuç olarak Türkçemizi ve Türk kültürünü aktarırken kitaplarda daha fazla milli kültür ve folklor içerikli metinlere yer verilmelidir.

15-Gönüllü grubumuzda kültürel mirasın tanıtılmasına ve aktarılmasına yardımcı olmasının yanı sıra onlar için ileride yapacakları bilimsel ve sanatsal çalışmalarında esin kaynağı olacaktır.

16-Gönüllü grubumuz Posta Sanatının dilini öğrenmiş, filateliyle koleksiyon oluşturmayı başaramıştır.

17-Mektup arkadaşlığıyla gönüllü grubumuz yeni arkadaşlar edinmiş, kendilerini daha rahat ifade fırsatı bulmuş ayrıca yazı yazma yeteneklerini geliştirmiştir.

18-Karşılıklı gönderilen derleme sayfaları dil zenginliğimiz ve kültürel yaşantılarımızı karşılıklı anlamada etkili olmuştur. Gönüllü grubumuzun merak düzeyi artmıştır.

19-Posta sanatıyla gönüllü grubumuz gözlemlerini ve izlenimlerini ifade edebilme yeteneği kazanmış, yaratıcılık yönleri gelişmiş, estetik açıdan yorumlayabilmiş, özgün düşünebilmişlerdir.

1-Metinlerle dil öğretimi gerçekleştirilebilir ama folklor ve sözlü halk anlatımı metinleriyle folklor ve edebi unsurlar aktarılabilir

2-Halk bilimi ve folklor ürünleri dil öğretiminde daha etkin kullanılabilmesi için Türkçe ders kitaplarında bulunması gerekir.

3-Kültürel mirasın devamlılığı için televizyon programları yapılarak her gün belli saatlerinde yayınlanabilir. Çocukların uyku saati geldiğinde ninni verilebilir. Ürün reklamlarında mani kullanılabilir. Kamu spotları hazırlanabilir. Kısa belgeseller çekilebilir. Öz kültürümüze uymayan programlar kaldırılmalıdır. Kendi öz kültürümüz kişilere özendirilmelidir.

5-Toplu yaşam alanlarına (parklara, galerilere, reklam panolarına, duraklara vs.) sözlü halk anlatımları asılabilir.

6- Okullarda öğrenciler yaşlılarla buluşmaya teşvik edilmelidir. Birbirleriyle buluşmaları sağlanmalıdır. Bildikleri kayıt altına alınmalıdır.

7-Okullarda sözlü halk anlatımları ve folklor araştırma köşeleri ve güncellenen panolar yapılabilir. İnternet sitesi kurularak paylaşımda bulunulabilir.

8-Okullarda teneffüs aralarında yerel türküler dinletilebilir. Okul bahçelerinde yerel oyunlar öğretilip oynatılabilir.

9-İller arası birçok ortaokul öğrencisiyle kültür temalı mektup arkadaşlığı başlatılabilir.

10-Çalışmamız farklı kültürlerin dil zenginliğini ve folklorunu tanımak amacıyla uluslararası boyuta taşınabilir.

## KAYNAKLAR

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2005). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri. Sakarya: Sakarya Kitabevi.

Avcı, M., Memişoğlu. (2016). Kültürel Miras Eğitime İlişkin Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri, İlköğretim Online, 15(1), 104-124.

Batu, M., Yanık, A., (2021.) Bir İletişim Türü Olarak Yazılı İletişim: Üniversite Öğrencilerinin Mektuplarına Yönelik Nitel Bir İnceleme, Selçuk İletişim, 14(2) 723-753.

Bolat, H. (2022). Çocuk ve Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) İlişkisi. Mertol, H.,

Yılmaz, O., Hadimli, H. ve Yasak, Ü. (Ed). Çocuk Mekan Coğrafya. Ankara: Vizetek

Yayıncılık.

Boratav, P. (2013). 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı, 1. Baskı, Ankara: Bilgi Su Kitabevi.

Cumhuriyetin 50. Yılında Uşak, 1973 İl Yıllığı

Muraz, Ö. (2009). Nur Koçak'ın pop sanat, foto-gerçekçilik, feminist sanat ve posta sanatı içerisinde incelenmesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No.241447)

Oğuz, M. Öcal (2006). Türk Halk Edebiyatı El Kitabı, 4.Baskı, Ankara: Grafiker Ofset.

Pehlivan, A. (2015). Açık ve Örgün Eğitim Sosyal Bilgiler Ders Kitapları ve Öğretim Programında Somut Olmayan Kültürel Miras Öğelerinin İncelenmesi. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, Eskişehir.

Soydan, E., (2012). E-kitap Teknolojisi ve Basılı Kitabın Geleceği, Batman Üniversitesi Yaşam Bilimler Dergisi, 1(1), 389-399.

Şentürk, Harun (2008). Anadili Öğreniminde Tekerlemelerin Kullanılması, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Zonguldak.

TDK. (2011) Güncel Türkçe Sözlüğü. Erişim Adresi: <https://sozluk.gov.tr/>. Son Erişim Tarihi:4.7.2019

Yıldırım A. ve Şimşek, H. (2006). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınevi.